

Sydkustens ordkonstskolas läroplan

Grundläggande konstundervisning i ordkonst
enligt allmän läroplan i Åbo

Innehållsförteckning

1.	Allmänna mål för den grundläggande konstundervisningen	3
	1.1. Grundläggande konstundervisning i ordkonst	3
2.	Sydkustens ordkonstskolas verksamhet	4
3.	Undervisningen i Sydkustens ordkonstskola	4
	3.1. Värden	4
	3.2. Syn på lärandet	5
	3.3. Lärmiljö	5
	3.4. Arbetsätt	6
	3.5. Verksamhetskultur	6
	3.6. Principer för elevantagningen	7
	3.7. Individualisering av lärokursen	7
	3.8. Samarbete och information	7
	3.9. Kontinuerlig utveckling av verksamheten	8
4.	Studiernas omfattning och uppbyggnad	9
	4.1. Studiernas omfattning	9
	4.2. Undervisningens uppbyggnad	9
	4.3. Förberedande undervisning, ordkonstfostran för små barn	10
	4.4. De gemensamma studierna i ordkonst	11
	4.4.1. Centrala mål för de gemensamma studierna	11
	4.4.2. Innehållet i de gemensamma studierna	12
	4.5. Temastudier i ordkonst	15
	4.5.1. Centrala mål för temastudierna	15
	4.5.2. Temastudiernas innehåll	16
	4.6. Ordkonst för vuxna	17
5.	Bedömning av lärandet samt betyg	18
	5.1. Betyg	
	5.2. Föremålen för bedömningen av den allmänna lärokursen som beskrivs i läroplansgrunderna	18
Bilagor:	Plan för jämställdhet och likabehandling	

1. Allmänna mål för den grundläggande konstundervisningen

Den grundläggande undervisning som ges inom olika konstarter är målinriktad och framskrider från nivå till nivå. Den är i första hand avsedd för barn och unga. Den grundläggande konstundervisningens uppdrag är att ge eleverna möjligheter att studera konst långsiktigt, målmedvetet och i enlighet med sina egna intresseområden. Undervisningen främjar utvecklingen av ett förhållande till konst och ett livslångt intresse för en konstart. Undervisningen utvecklar det kunnande som är kännetecknande för konstarten och ger eleverna färdigheter att söka sig till yrkesutbildning och högskoleutbildning inom konstarten i fråga.

Den grundläggande konstundervisningens uppdrag är att med hjälp av konstens medel bygga en hållbar framtid. Undervisningen bygger på ett pluralistiskt kulturarv i förnyelse. Undervisningen i en konstart ska stärka elevens förmåga att uttrycka sig, tolka och värdera. Studierna stöder utvecklingen av elevernas kreativa tänkande och delaktighet. Den grundläggande konstundervisningen stärker utvecklingen av elevernas identitet och kulturella läskunnighet.

Den grundläggande konstundervisningen skapar förutsättningar för utveckling av konst och konstfostran i Finland. Den grundläggande konstundervisningens uppdrag uppfylls i samarbete med andra läroanstalter och aktörer som ger konstfostran lokalt, på riksnivå och internationellt.

1.1. Grundläggande konstundervisning i ordkonst

Undervisningen i den allmänna lärokursen i ordkonst i den grundläggande konstundervisningen baserar sig på synsättet att språket och litteraturen är grunden för konsten och för hela samhället. Undervisningen främjar elevernas kreativitet, kulturella och samhällsliga delaktighet samt sociala färdigheter. Ordkonst är skapande användning av språket, vilket fördjupar elevernas språkliga färdigheter och uttrycks- och tankeförmåga samt stärker elevernas konstnärskap.

Ordkonsten utgör en grund för många andra konstarter som bygger på språket. Ordkonstundervisningen fokuserar på att utveckla elevernas multilitteracitet, det vill säga förmågan att läsa och tolka olika slags texter. Undervisningen tillämpar ett vidgat textbegrepp, där text kan tolkas och produceras såväl i skriven form, muntligt, visuellt, audiovisuellt som i digital form. Textproduktion innebär enligt det vidgade textbegreppet muntligt berättande och kroppsligt uttryck likaväl som skrivande. Med läsning avses att läsa skriven text, likaväl som att lyssna, betrakta eller på annat sätt observera en skildring.

Undervisningens mål är att ge eleverna färdigheter att uttrycka sig mångsidigt med ordkonstens medel. Studierna stärker identiteten som skribent och konstnär samt ger eleverna en referensgrupp och en intressegemenskap, där man bekantar sig med olika sidor av ordkonstskapande. Undervisningen ska främja ett koncentrerat, målmedvetet och långsiktigt arbete, aktivt lärande och konstruktiv verksamhet som individ och som medlem i en grupp. Utgångspunkten för undervisningen är glädje, lek och upplevelser. Undervisningen uppmuntrar eleverna att använda sin fantasi och få insikter. I undervisningen i ordkonst utvecklar eleverna förmågan att skapa och finslipa olika typer av texter och att välja, bedöma och analysera stilar och textgenrer. Undervisningen genomförs

i växelverkan med andra konstarter. Studierna i ordkonst uppmuntrar till livslångt intresse, till studier och arbete inom området.

Med kompetens i multilitteracitet avses förmågan att tolka, producera och värdera olika slag av texter i olika medier och miljöer. För att kunna läsa och tolka företeelser i vår språkligt och kulturellt mångfacetterade värld är det viktigt att kunna ta till sig, förstå och kunna använda en mångfald av språkliga och kulturella uttryck. Multilitteracitet svarar mot behovet att se på texter ur ett bredare perspektiv och på vad det innebär att kunna läsa och skriva i dagens värld. Det vidgade textbegreppet innebär att man kan förstå mångfalden av kulturella meddelanden och därigenom har möjlighet att vara en aktiv kommunikatör. Kompetensen i multilitteracitet bidrar även till att utveckla ett kritiskt tänkande och studiekompetens.

2. Sydkustens ordkonstskolas verksamhet

Sydkustens ordkonstskola har uppdraget att ge grundläggande konstundervisning i ordkonst, ordna ordkonstundervisning som hobbyverksamhet i form av kontinuerliga ordkonstgrupper, skapa undervisningsprojekt, utarbeta pedagogiskt material samt utveckla ordkonsten som konstform både nationellt och lokalt. Det huvudsakliga verksamhetsområdet är Sydkustens landskapsförbunds medlemskommuner i de tvåspråkiga kommunerna i södra Finland. Verksamhetsspråket är svenska.

Sydkustens ordkonstskola erbjuder grundläggande konstundervisning i ordkonst enligt allmän lärokurs för barn och ungdomar i årskurs 1-9. Utöver detta ordnas även förberedande undervisning för barn under skolåldern. Utbildningen för vuxna består av fördjupande kurser i ordkonst med varierande teman och pedagogisk inriktning.

Sydkustens ordkonstskolas läroplan baserar sig på de grunder för allmän lärokurs i ordkonst som Utbildningsstyrelsen fastställt 2017. (Grunderna för läroplanen för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning 2017, Föreskrifter och anvisningar 2017;11b)

3. Undervisningen i Sydkustens ordkonstskola

3.1. Värden

Språket är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Sydkustens ordkonstskola lägger stark vikt vid språklig mångfald, allas rätt till ett modersmål och värnar om att barn ska få handledning i att uttrycka sig mångsidigt och konstnärligt. Den finlandssvenska kulturen, litteraturen och traditionen är grunden för verksamheten. Verksamheten bygger också på att språk, fantasi och kreativitet är viktiga färdigheter i en föränderlig värld.

Sydkustens ordkonstskola strävar efter att erbjuda målinriktad ordkonstundervisning där varje elev ses som individ, med rätt att bli sedd som den man är och beaktas utgående från sina personliga förutsättningar. Med vår verksamhet och undervisning vill vi stärka elevernas språkkänsla och fantasi på ett kreativt sätt, väcka intresset för det egna språkets möjligheter

samt ge medel för att utvecklas som individ i ett socialt sammanhang. I Sydkustens ordkonstskola utvecklar eleverna insikt om sig själva som tänkande och kännande individer. Vi vill att den lekfullhet som ordkonstundervisningen erbjuder väcker ett livslångt intresse och engagemang hos eleverna för det egna skapandet, för språket och litteraturen i växelverkan med andra konstformer. Vi vill också att eleverna utvecklar sin tankeförmåga och att de aktivt funderar över, analyserar och ifrågasätter sina upplevelser i undervisningen. Framför allt vill vi att de skall glädjas och ta till sig av den kraft som det ordkonstnärliga skapandet ger.

3.2. Syn på lärandet

Att uppleva och utforska världen med öppna sinnen stöder barnets kreativitet och skaparförmåga. Ordkonsten utgår från barnet som självständig berättare och skapare, som läsare och som uttolkare av ordkonst och litteratur. Undervisningen bygger på positiv pedagogik med betoning på allas lika värde och en strävan att alla ska få uppleva känslan av att lyckas.

Eleverna får utforska ordkonst lustfyllt och lekfullt med många sinnen genom upplevelsebaserade metoder ('learning by doing'). Ordkonstundervisning tar intryck av tvärkonst och tvärvetenskap och bejakar mångsidiga impulser till lärande och skapande. Ett nyfiket och tvärkonstnärligt arbetssätt öppnar för en mångfald av intryck och kopplingar inom de ämnen som utforskas genom ordkonsten.

Den öppna synen på lärande fostrar engagerade, aktiva elever som kan nå sin egen fulla potential inom språkets, berättelsernas och litteraturens värld, i samklang med varje elevs personliga intresseområden. Med rätt uppmuntran kan alla hitta något att berätta antingen inom sig själva eller genom impulser i omvärlden som stöder lusten att skapa och berätta. Lärarens roll är att handleda arbetet genom mångsidiga övningar och lyhört samtal. Eleverna ingår i en lärande gemenskap där de övar upp sin förmåga att skapa i samverkan med andra ('socialt lärande') parallellt med den individuella utvecklingen som ordkonstnär.

3.3. Lärmiljö

Med lärmiljöer avses fysiska lokaler och platser men även undervisningsgrupper och sammanhang där undervisningen och lärandet inom ordkonsten sker. Utgångspunkten för undervisningen är att lärmiljöerna är fysiskt, socialt och psykiskt trygga. Vi strävar i all vår verksamhet efter en öppen och positiv atmosfär som uppmuntrar och inspirerar eleverna till att utveckla sitt kunnande.

Syftet med mångsidiga lärmiljöer är att stödja elevernas utveckling och sporra dem till lärande. Lärmiljöerna ska stöda en positiv pedagogik med målet att ge varje elev erfarenheter av att lyckas och kunna. Målet är att lärmiljöerna ska skapa förutsättningar för sådant aktivt och långsiktigt arbete som är kännetecknande för konstarten, både självständigt och tillsammans med andra. Målet är också att skapa förutsättningar för att utveckla tvärkonstnärlig kompetens.

Vi lägger vikt vid att använda ändamålsenliga lokaler, arbetsredskap och material och att utnyttja informations- och kommunikationsteknik vid behov. När vi planerar och utvecklar lärmiljöerna beaktas elevernas behov, färdigheter och intresseområden samt de kunskaper

eleverna inhämtar i andra sammanhang. Mångsidigt samarbete och kontakt med utomstående aktörer och organisationer ger studierna ett socialt och samhällsligt perspektiv.

Undervisningen sker i allmänhet i kommunala eller offentliga lokaler såsom skolor, eftisar, daghem, bibliotek och kulturhus. Undervisningen hålls i inspirerande, lugna och inbjudande lokaler. Den fysiska miljön är av stor betydelse i ordkonstsammanhang. En miljö som stimulerar till ordkonst byggs upp med hjälp av ljus, ljud och inspirerande material. Vi fokuserar också på varje elevs inre miljö, källan till kreativitet som finns inom var och en av oss. Med hjälp av vår inlevelseförmåga och vår fantasi kan vi resa vart vi vill och skapa de miljöer vi behöver. I undervisningslokalerna är det viktigt att det finns tillräckligt med utrymme för koncentration och skapande för varje elev. Vi värnar om en god psykisk och social lärmiljö och arbetar för en fungerande gruppdynamik där deltagarna trivs med varandra och alla kan bidra till en god stämning i gruppen.

3.4. Arbetssätt

I studierna i ordkonst betonas samhörighet, upplevelsebaserat och aktivt lärande, fenomenbaserat lärande och flerkonstnärlighet. Det skrivna, berättade och lästa samt mångformiga texter behandlas på olika sätt genom diskussion och aktivitet.

Sydkustens ordkonstskola ger gruppundervisning i ordkonst. Ledaren undervisar i grupp så att den enskilda elevens förmåga och utveckling beaktas. Undervisningen sker i nivågrupper där arbetsmetoden bestäms utgående från elevens ålder och förmåga.

Arbetssättet speciellt för de yngre eleverna poängterar det lustfyllda skapandet och det lekfulla upptäckandet. I ordkonstundervisningen övar eleverna upp sin förmåga att snappa upp element och stoff för berättelser genom att fantisera fritt och improvisera. Fokus ligger på att stöda elevens skapandeprocess.

Tematiska helheter används som stöd för undervisningen. Genom att behandla mångfacetterade fenomenhelheter lär sig eleven att fördjupa sig i olika tillämpningar av ordkonst. Undervisningshelheterna kan även arrangeras projektartat. Temastudierna i ordkonst utgör djupdykningar i till exempel ordkonstens olika delområden och kan utgöras av fördjupande projektarbete kring tvärkonstnärliga helheter.

Eleverna får vägledning i att arbeta målinriktat och i långsiktiga arbetsprocesser med sikte på större helheter. Undervisningen i de högre åldersgrupperna betonar bland annat processorienterat skrivande som bygger på att texter bearbetas i flera omgångar. Processkrivande involverar lärarrespons men kan också innefatta respons från andra elever. Genom yttre respons får eleven tillgång till kunskaper, tankar, mönster, uttryck och strategier som kan användas för att utveckla det egna skrivandet. Eleverna får möjlighet att lära och utvecklas i en social kontext som bygger på dialog där man både lär av andra och lär andra.

3.5. Verksamhetskultur

Verksamhetskulturen präglar alla områden av verksamheten, från eleverna till undervisningspersonalen samt den administrativa personalen. Det gemensamma beslutsfattandet prioriteras. Utvecklingen sker i växelverkan mellan elever, föräldrar, lärare och administrativ personal. Täta kontakter och god informationsgång mellan Ordkonstskolan och elevernas vårdnadshavare stöder elevens lärande.

Verksamhetskulturen ger utrymme för kreativitet och initiativförmåga. Eleven skall känna sig värdefull och trygg i Ordkonstskolans undervisning och utvärderingen utgår därför ifrån att stöda eleven på sin egen nivå. Ordkonstskolan uppmuntrar elevens egen kreativitet och utgår ifrån att var och en är värdefull och har något att tillföra.

Syd kustens ordkonstskola har en geografiskt utspridd verksamhet. Vi arbetar både utgående från lokala behov och efterfrågan men ser också till att det finns en regional spridning av ordkonstverksamhet. Vi lägger fokus på att engagera lokala lärare och att omfatta lärarens expertis och kunskap angående den lokala kulturen. Lärarna har ett starkt självständigt ansvar. Syd kustens ordkonstskola stöder undervisningspersonalen som arbetar självständigt med innehållet i undervisningen. Vi skapar samhörighet bland undervisningspersonalen genom att träffas regelbundet under läsåret samt att hålla regelbunden kontakt däremellan.

3.6. Principer för elevtagningen

I Syd kustens ordkonstskola antas elever till den grundläggande konstundervisningen i anmälningssordning i början av terminen. De elever som deltagit i ordkonstundervisningen tidigare erbjuds en fortsättningsplats genom att de i slutet av läsåret reserverar en plats för kommande läsår. Gruppstorleken är i regel minimi 5 och maximi 12 barn. Vid fastställande av gruppstorleken beaktas målen för undervisningen och elevernas utvecklingsnivå.

3.7. Individualisering av läroplanen

Läroplanens mål kan individualiseras så att de motsvarar elevens förutsättningar, om eleven på grund av funktionsnedsättning, sjukdom eller därmed jämförbar orsak inte kan studera enligt ordkonstskolans egen läroplan. I sådana fall utarbetas för eleven en individuell studieplan i vilken fastställs studiernas mål och längd, undervisningens genomförande, behövliga stödåtgärder, eventuella prestationer och bedömningsförfarandet. Individualiseringen ska genomföras så att eleven kan utveckla sina färdigheter utgående från sina egna förutsättningar. Vårdnadshavarna informeras om möjligheten att individualisera lärokursen.

3.8. Samarbete och information

Kontakt med vårdnadshavarna upprätthålls på olika sätt under hela läsåret. Syd kustens ordkonstskolas administration och de enskilda lärarna håller kontakt till hemmen gällande aktuella frågor som rör undervisningen och ärenden som ansluter sig till elevens studier. Vårdnadshavarna inbjuds till att följa med och delta i undervisningen, utställningar och framträdanden. Uppgifter om undervisningen och praktiska ärenden publiceras på ordkonstskolans och på kommunernas webbsidor samt på andra ändamålsenliga sätt. Vid behov ordnas skilda informationsmöten och -träffar.

Största delen av ordkonstskolans verksamhet byggs upp och ordnas i samarbete med andra aktörer. Bibliotek, arbetar- och medborgarinstitut, kommunernas kulturtjänster, skolornas klubbverksamhet samt enskilda föräldraföreningar med flera utgör de centrala samarbetsparterna.

Inom Sydkustens ordkonstskola arbetar vi med projekt mellan olika åldersgrupper och konstformer. Tillsammans med lokala arrangörer som också erbjuder grundläggande konstundervisning samt övriga aktörer genomförs tvärkonstnärliga samarbeten. Detta kan ske i form av författarbesök, besök på konstutställning, tidningsredaktioner och teatrar för att samla information och inspiration till en undervisningshelhet. Biblioteken spelar en viktig roll i ordkonstundervisningen för kontakten till litteraturen.

I **Åbo** samarbetar vi med de andra aktörerna som erbjuder ordkonstverksamhet och grundläggande konstundervisning samt med stadens kulturförvaltning. Som exempel kan nämnas Bokens Hus, Sanataideyhdistys Kratti, Åbolands Teaterskola, m.fl. Vi samarbetar också aktivt med de läsfrämjande projekten Ordkonst hela vägen och Ordens symfoni för att skapa attityder och förhållningssätt. Nätverksarbete sker genom gemensamma möten, marknadsföring, evenemang, tvärkonstnärliga projekt och satsningar. Vi deltar aktivt i utvecklandet och stärkandet av barnkulturen, konstfostran och konstundervisningen i staden. Övriga lokala samarbetsparter är skolorna, daghemmen, eftisarna, biblioteken, Åbo Akademi, Luckan samt Folkhälsan, lokala medier och enskilda kulturarbetare.

3.9. Kontinuerlig utveckling och utvärdering av verksamheten

Tillsammans med huvudmannen Sydkustens landskapsförbund planeras och genomförs fortbildning och kompetensutveckling för ordkonstlärarna vid Ordkonstskolan. Tillgången på en kunnig och motiverad samt engagerad lärarkår är förutsättningen för en vidare utveckling och spridning av ordkonsten. Samarbete och samhörighet inom lärarkåren är en viktig del av att uppnå de gemensamma målen. Regelbundna lärarmöten hålls under läsåret och varje höst inleds läsåret med ett obligatoriskt planeringsmöte.

Efterfrågan på fortbildning och utbildning inom ordkonst för vuxna är stadig. Vi strävar efter en kontinuerlig kompetensutveckling för såväl våra egna lärare som övriga pedagoger och intresserade. Ordkonstskolan har en egen utarbetad certifieringsmodell som innebär att avklara olika delmoment och studier inom Ordkonstskolans verksamhet, så som introduktion och planering, arbete med barngrupper i ordverkstäder, fördjupade temakurser samt rapportering och utvärdering.

Ordkonstskolan deltar i både nationella och nordiska nätverk för att utveckla verksamheten och konstformen.

Ordkonstskolan arbetar målinriktat med metodutveckling och materialproduktion för att stöda planeringen av undervisningen. Detta görs genom att skapa olika projekthelheter och pedagogiska material. Målet är att främja fantasi- och skaparförmågan hos eleverna och att fördjupa läsoplevelsen. Material skapas både för den egna verksamheten och för undervisningen inom den grundläggande utbildningen och småbarnspedagogiken.

Ordkonstskolan utvärderar årligen sin verksamhet både genom utarbetade utvärderingsblanketter samt genom diskussioner och träffar med lärare och elever som deltagit i verksamheten. Ordkonstskolan deltar även i extern utvärdering på kommunal och nationell nivå. Genom utvärderingar följs genomförandet av läroplanen och målen i den upp.

4. Studiernas omfattning och uppbyggnad

4.1. Studiernas omfattning

Den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning har en beräknad omfattning om sammanlagt 500 timmar som består av 300 timmar gemensamma studier och 200 timmar temastudier. Den beräknade omfattningen av en timme är en lektion på 45 minuter. Undervisningen ordnas på ett flexibelt sätt som tar hänsyn till ordkonstens natur, elevens ålder, tidigare kunskaper och färdigheter samt de undervisningsmetoder som används.

Syftet med de gemensamma studierna i den allmänna lärokursen är att eleverna ska få grundläggande färdigheter inom ordkonsten. De gemensamma studierna delas in i grundstudier och fördjupade studier. Syftet med temastudierna är att utvidga och fördjupa de färdigheter som eleven förvärvat under de gemensamma studierna. Temastudierna ordnas i Sydkustens ordkonstskola både som kontinuerliga studiehelheter på årsbas i form av avancerade studier och som kortare studiehelheter, exempelvis kort- och intensivkurser, veckoslutskurser och läger som eleven kan delta i under hela studietiden.

4.2. Undervisningens uppbyggnad

I Sydkustens ordkonstskola delas studierna in i tre olika nivåer; grundstudier (7-9 år), fördjupade studier (10-12 år) och avancerade studier (13-16 år). Dessa nivå- och åldersgrupper kan indelas in i mindre grupper enligt resurser, möjlighet och lokala förutsättningar.

Studierna omfattar minst 50 närstudietimmar per läsår och en termin består av 10-15 veckor, sammanlagt 20-30 veckor per år. Förutom i den kontinuerliga undervisningen kan eleven under hela studiegången delta i undervisning i temastudier, till exempel i form av läger, kortkurser, intensivkurser, gemensamma författar-, teater-, musei- eller biblioteksbesök eller samarbetsprojekt med övriga konstformer. Elevens alla läsår är alltid innehållsmässigt olika och varierande. Om eleven startar sina ordkonststudier som äldre kan hen ändå få avgångsbetyg genom att komplettera missade studietimmar med arbete på egen hand.

Sydkustens ordkonstskola erbjuder även förberedande undervisning i ordkonst för små barn under skolålder samt ordkonst för vuxna.

Studiernas uppbyggnad och omfattning, grundläggande konstundervisning i ordkonst

Ålder		
0-6 år	Förberedande undervisning (30h/år) Ordkonstfostran för barn under 7 år	
	GEMENSAMMA STUDIER (300 h)	TEMASTUDIER (200 h)
7-9 år	Grundstudier (40h/år x 3)	Temakurser med olika omfattning (5-30h)
	Grunderna i att fantisera, formulera, tolka och presentera	

10-12 år	Fördjupade studier (60h/år x 3)	Temakurser med olika omfattning (5-30h)
	Fördjupning i att fantisera, formulera, tolka och presentera	
13-16 år		Avancerade temastudier (60 h/år x 2) Temakurser med olika omfattning (5-30 h)
17 år uppåt		Ordkonst för vuxna

4.3. Förberedande undervisning, ordkonstfostran för barn under skolåldern

Sydkustens ordkonstskola erbjuder ordkonstverksamhet för barn under skolåldern som konstfostran och förberedande ordkonstundervisning. Detta sker i form av babypoesi, rimlek och andra metoder anpassade till små barn. Verksamheten ordnas som engångsevenemang, projekthelheter eller regelbundna träffar i små grupper enligt efterfrågan, behov och resurser. Ordkonstverksamhet för små barn ordnas för barn i grupp med eller utan vårdnadshavare eller andra vuxna, såsom småbarnspedagoger.

Undervisningen i ordkonst för barn under skolåldern uppmuntrar barnet att använda sin fantasi, delta i lek och interaktion. Målet är att barnet utvecklar sin språkliga uttrycksförmåga och känner språglädje genom ordkonsten. I ordkonstundervisningen för småbarn får barnet bekanta sig mångsidigt med barnlitteraturen och dess rika värld av dikter, bilderböcker, sagor och berättelser. Barnet inspireras och uppmuntras att lyssna och leva sig in i berättelser och högläsning och att berätta egna historier.

Fantasiberikande och lekfull konstfostran, samspel genom glädje och lek

Målet är att barnet skall:

- leka och fantisera
- få en inblick i ordkonstens mångformighet
- utveckla sitt språkliga uttryck
- känna delaktighet i en lekfull, språklig skapargemenskap

Centralt innehåll:

- leka med ord, rim och ramsor
- bekanta sig mångsidigt med sagor och berättelser
- bekanta sig med mångsidig barnlitteratur
- skapa egna fantasifigurer och -världar
- leva sig in i berättelser genom lek, rörelse, drama, rytm, samspel, mm

4.4. Ordkonstens gemensamma studier

I ordkonstens gemensamma studier lär sig eleven de grundläggande färdigheterna i ordkonst och bekantar sig med de möjligheter, begrepp och metoder som ordkonsten erbjuder. Målen

och innehållet i undervisningen utvidgas i takt med att studierna framskrider. Allt det tidigare inlärdas ingår också i senare studiehelheter.

Sydskostens ordkonstskola erbjuder gemensamma studier i ordkonst i form av grundstudier (150 h) och fördjupade studier (150 h) i ordkonst.

4.4.1 Centrala mål för gemensamma studier i ordkonst

Att utvecklas som ordkonstnär

- uppmuntra eleven att göra iakttagelser om fenomen i världen och att undersöka dess narrativitet
- uppmuntra eleven att finna och välja sådant som är viktigt för hen själv att berätta genom att utveckla användningen av olika sinnen och sin känslighet
- stödja elevens utveckling och syn på ordkonsten i förhållande till den litterära traditionen
- uppmuntra eleven att utveckla sin egen identitet som skapare av ordkonst

Att finna sin egen röst i skrivandet

- uppmuntra eleven att söka sin egen röst i uttryck och kreativitet samt att ge eleven medel för det
- uppmuntra eleven att med hjälp av ordkonstens medel gestalta och ge ord åt sina egna iakttagelser, tankar och känslor och att skapa fantasihelheter
- uppmuntra eleven i att utvidga sitt ordförråd och att använda ett mångsidigare språk och uttrycksätt
- ge eleven övning i att skapa ordkonst i olika genrer
- hjälpa eleven att förstå förhållandet mellan textens innehåll och form, dvs hur olika stilar byggs upp

Att läsa med inlevelse

- uppmuntra eleven att leva sig in det som hen läser och hör och att dela sina läsoplevelser
- uppmuntra eleven att bekanta sig med ordkonstens genrer och uttrycksmedel samt med multimodala texter
- uppmuntra eleven till kreativt läsande och att finna olika sätt att läsa i förhållande till ordkonstens miljöer

Konstprocessen och presentationen

- uppmuntra och sporra eleven att dela och presentera sina ordkonstverk
- uppmuntra eleven att bekanta sig med de olika skedena i processen för skapande av ordkonst
- öva eleven att målinriktat skapa ordkonst
- uppmuntra eleven att ge och ta emot respons samt komma tillrätta med att skapande av ordkonst är en pågående process

4.4.2. Grundstudier och fördjupade studier i ordkonst, undervisningens centrala innehåll

I de gemensamma studierna i den allmänna lärokursen i ordkonst bekantar man sig med olika textgenrer från skönlitteratur till medietexter samt deras språkliga och visuella uttrycksmedel. I ordkonsten lär man sig att komma på idéer för och bearbeta texter. Den egna konstuppfattningen och samspelet med konsten utvecklas. I studierna finner man medel för att upprätthålla arbetsmotivationen och utveckla färdigheten att på ett uppmuntrande sätt undersöka och bedöma de egna texterna.

Innehållet i grundstudierna samt fördjupade studier består av fyra olika studiehelheter eller ämnesområden som är planerade så att de centrala målen uppfylls. De fyra ämnesområdena är: fantisera, formulera, presentera och tolka. Ordkonsteleven utvecklar sina kunskaper i alla fyra ämnesområden parallellt.

Ämnesområdet ***fantisera*** handlar om förmågan att leta, snappa upp och identifiera ämnen och idéer för texter och skapande. Eleven lär sig ett mångsidigt och öppet sätt att se och nyfiket upptäcka världen som ordkonstnär.

Under ämnesområdet ***formulera*** utvecklas elevens förmåga att gestalta texter och berättelser genom att sortera och gallra sina intryck och idéer. Eleven lär sig att strukturera och bearbeta sina texter genom till exempel processkrivande. Eleven utvecklar sin förmåga att använda stil- och berättartekniska grepp och forma sitt eget personliga uttrycksätt.

Inom ämnesområdet ***presentera*** utvecklar eleven förståelse för förhållandet mellan texten och mottagaren. Genom att presentera sin ordkonst utvecklar eleven sin förståelse för den bredare kontext där hans ordkonstverk ingår. Eleven övar sig i sin skapandeprocess både med sikte på framföranden och publikationer.

Inom ämnesområdet ***tolka*** lär sig eleven att förstå och analysera ordkonst i ett bredare sammanhang. Eleven utvidgar sina litterära referensramar och lär sig att spegla sina egna texter i förhållande till den litterära traditionen. Eleven utvecklar förmågan för kritiskt tänkande och att tolka texter i en kontext.

Fantisera

Grundstudier, 7-9 år

- Eleven utforskar sig själv och sin närmiljö
- Eleven hittar element till berättelser från sin konkreta näromgivning, sina egna erfarenheter, upplevelser och relationer
- Eleven får inspiration ur litteraturen
- Eleven bekantar sig med litterära verk, kultur och traditioner på svenska
- Eleven börjar få insikt i sina egna inre drivkrafter och hittar en egen motivation
- Eleven utvecklar sin förståelse för den egna fantasi- och skapandeprocessen
- Eleven övar sin förmåga att skapa inre bilder
- Eleven lär sig vikten av att bejaka sina idéer och ha en öppen och positiv skaparattityd
- Eleven fantiserar utgående från konkreta inspirationsföremål och sinnesintryck

Fördjupade studier, 10-12 år

- eleven hämtar inspiration i en utvidgad närmiljö, som omfattar samhälle och historia, och börjar se sin roll i samhället
- eleven börjar beskriva mera mångfacetterade känslor, relationer och karaktärer
- eleven tränar att överföra sina erfarenheter till berättelser, fiktion och andra genrer
- eleven blir mer medveten och aktiv i sin roll att hitta impulser och innehåll för texter
- eleverna kan fantasisera och berätta, både individuellt och grupp
- eleven hittar inspiration ur andra kulturers berättartradition
- eleven uppmuntras att fördjupa sitt eget ordkonstintresse

Formulera

Grundstudier, 7-9 år

- Eleven övar sig att identifiera berättelsens grundelement
- Eleven bekantar sig med berättelsens struktur: orientering, komplikation, händelser, upplösning och avslutning
- Eleven bekantar sig med att använda den dramaturgiska kurvan för att strukturera en berättelse
- Eleven kan förstå dynamiken mellan huvudperson och andra personer och att skapa spänning mellan olika karaktärer
- Eleven bekantar sig med olika genrer (skräck, humor, romantik, fantasy osv.)
- Eleven bekantar sig med olika textformer (dikt, saga, reportage, blogg osv.)

Fördjupade studier, 10-12 år

- Eleven lär sig hur en berättelses intrig är uppbyggd
- Eleven övar sig i att lägga upp en berättelse enligt den dramaturgiska kurvan
- Eleven börjar behärska olika berättargrepp: jag-berättare och andra berättarperspektiv
- Eleven förstår betydelsen av att bearbeta en text, från ett utkast till omskrivna versioner
- Eleven får övning i att skapa olika genrer (skräck, humor, romantik, fantasy osv.)
- Eleven får övning i att skapa olika textformer (dikt, saga, reportage, blogg osv.)
- Eleven övar sig att skriva om samma ämne i olika textformer och genrer
- Eleven får övning i olika berättarknep och tekniker
- Eleven bekantar sig med andra lärmiljöer
- Eleven leker med språkets olika former

Presentera

Grundstudier, 7-9 år

- Eleven övar sig att våga och kunna uttrycka sig fritt
- Eleven presenterar och läser upp sina berättelser
- Eleven lär sig ge och ta emot feedback
- Eleven lär sig bedöma sitt eget arbete
- Eleven presenterar böcker och boktips för andra med hjälp av olika metoder (t.ex. bokprat, digitala hjälpmedel)

- Eleven deltar i utställningar, antologier och dylikt där elevens egna produkter presenteras

Fördjupade studier, 10-12 år

- Eleven övar sig i att presentera texter och få feedback på dem
- Eleven övar sig att ge konstruktiv feedback på andras arbete och övar sig att förbättra sina egna texter med hjälp av feedback från andra
- Eleven övar upp sin förmåga att framföra texter och berättelser med övertygelse och inlevelse
- Eleven bekantar sig med skrivandet som yrke (träffar eller har kontakt med en författare eller andra yrkesskribenter) och med olika publiceringsprocesser
- Eleven lär sig att bearbeta texter i flera omgångar från utkast till slutlig version och eventuell publicering
- Eleven skriver och/eller filmar boktips och publicerar det i gruppen eller i ett bredare forum
- Eleven skapar ordkonstuppgifter själv och instruerar andra i uppgiften

Tolka

Grundstudier, 7-9 år

- Eleven övar sig i att följa med, förstå och beskriva handlingen i olika typers berättelser
- Eleven delar med sig av sina läsoplevelser
- Eleven utforskar och tolkar sina tankar, intryck och upplevelser i syfte att utveckla sin uttrycksförmåga.
- Eleven bekantar sig med olika platser och arenor för litteratur och kultur (bibliotek, museer, utställningar, medieproduktioner, mm)
- Eleven övar sig i att lägga märke till hur språket används i olika sammanhang
- Eleven övar sig att uppfatta skillnaden mellan fakta och fiktion
- Eleven lär sig ta emot feedback

Fördjupade studier, 10-12 år

- Eleven läser, hör, ser och undersöker olika texter och delar med sig av sina egna läsoplevelser
- Eleven lär sig tolka berättelser ur andra kulturer
- Eleven lär sig känna igen och använda olika strukturer i en berättelse
- Eleven bekantar sig med dramat och med teaterns uttrycksformer samt med andra konstformer i kombination med ordkonsten
- Eleven bekantar sig med olika miljöer på ett upplevelsemässigt plan
- Eleven förstår ordkonstens särart i relation till andra konstformer
- Eleven lär sig att känna igen arketypiska berättelser och gestalter samt bli förtrogen med folksagor och legender och symbolik ur dessa.
- Eleven kan leta rätt på och identifiera de grundläggande elementen inom olika genrer

4.5. Temastudierna i ordkonst

I temastudierna i den allmänna lärokursen i ordkonst bekantar sig eleverna med de olika genrerna i ordkonsten och deltar i tvärkonstnärliga projekt. Studierna består av studiehelheter som förenar de olika målområdena. Temastudierna ordnas både som kontinuerliga, regelbundna studiehelheter på årsbas i form av avancerade studier för de längre hunna och som kortare studiehelheter, exempelvis kort- och intensivkurser, veckoslutskurser och läger som eleven deltar i när som helst under studierna i ordkonst beroende på elevens ålder, förmåga och kunskapsnivå. En elev bör ha avlagt sammanlagt 200 h temastudier för att erhålla avgångsbetyg.

Temastudierna ger eleven möjlighet att fördjupa sig i något av de gemensamma temaområden samt bekanta sig med konstprocessen på ett mera intensivt plan.

4.5.1. Temastudiernas mål

De centrala målen i undervisningen är:

Att utvecklas som ordkonstnär

- uppmuntra eleven att undersöka olika sätt att skapa ordkonst
- uppmuntra eleven att arbeta målinriktat
- stödja eleven i att delta i diskussionen om ordkonst i olika miljöer
- uppmuntra eleven att söka de drag och arbetssätt i konstnärskapet som är gemensamma med andra konstarter.

Att finna sin egen röst i skrivandet

- uppmuntra eleven att söka sätt att skapa ordkonst som passar hen
- uppmuntra eleven att utvidga sitt ordförråd och att använda ett mångsidigare språk och uttryckssätt
- öva eleven i att skapa ordkonst och pröva på olika genrer inom litteraturen
- hjälpa eleven att iakta hur stilar byggs upp.

Att läsa med inlevelse

- uppmuntra eleven att leva sig in i det som hen läser och hör och att dela sina läsoplevelser
- uppmuntra eleven att bekanta sig med ordkonstens traditioner och sätta sig in i olika sätt att läsa, också i tolkning av multimodala texter
- uppmuntra eleven att också bekanta sig med ordkonst som skapats kollektivt och med dess tradition.

Konstprocessen och presentationen

- uppmuntra eleven att tillämpa de olika skedena i ordkonstens produktionsprocess i sitt eget skapande av ordkonst och att undersöka processerna för hur andra konstarter framställs

- ge eleven övning i att målinriktat skapa ordkonst självständigt och tillsammans med andra
- uppmuntra eleven att ge och ta emot respons
- uppmuntra och sporra eleven att dela och presentera sina ordkonstverk också i samarbete med andra konstater.

4.5.2. Temastudiernas centrala innehåll

Temastudierna i Syd kustens ordkonstskola ordnas i form av avancerade studier i den kontinuerliga undervisningen när de gemensamma studierna har avlagts eller som kortare temahelheter när som helst under ordkonststudierna. I studiehelheterna finns de tidigare studiehelheternas innehåll från de gemensamma studierna inbakade. Temastudierna ger eleven möjlighet att fördjupa sig i något av de gemensamma temaområdena, samt bekanta sig med konstprocessen på ett mer intensivt plan.

I temastudierna i den allmänna lärokursen i ordkonst bekantar sig eleverna med genrerna inom skön- och facklitteraturen och de medel som används i dessa. I studierna betonas olika sätt att skapa kollektivt och att se ordkonstverk som en del av ett nätverk av andra texter. Som en del av temastudierna kan man presentera ett ordkonstverk i tryckt form, genom uppläsning, som medieinnehåll, scenframträdande eller i någon annan form.

Avancerade temastudier i ordkonst (60 h/ år, sammanlagt 120 h)

Centralt innehåll:

- Eleven skapar målinriktat texter och berättelser tillsammans med andra och på egen hand
- Eleven bekantar sig med och fördjupar sig i flerformig lyrik, prosa och drama
- Eleven begrundar de egna litterära preferenserna och öppnar upp och analyserar dem
- Eleven framför sina egna produkter inför publik
- Eleven reflekterar över det ansvar man har som sändare respektive mottagare av ett budskap
- Eleven deltar i tvärkonstnärliga projekt och förstår ordkonstens särart i relation till andra konstformer
- Eleven läser och analyserar skönlitteratur och andra texter för olika syften
- Eleven lär sig att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang
- Eleven går igenom en konstnärlig publiceringsprocess och bekantar sig med alla dess skeden, exempelvis genom en antologi eller utställning
- Eleverna diskuterar skapande av konst och målet med det egna konstutövandet
- Eleven övar och utvecklar sin egen stil
- Eleven övar sig i processkrivning
- Eleven lär känna sitt eget språks historia, tradition och nutidsfenomen samt olika tidsepokers litterära verk
- Eleven bekantar sig med olika kulturers viktiga berättelser och myter
- Eleven utför självständigt arbete

Temastudier i form av kortare studiehelheter (5-30 h per studiehelhet, sammanlagt 80 h)

Temastudiehelheterna varierar från år till år. Till temastudier kan räknas fantasiläger, intensivkurser, studiebesök, självständiga arbeten, slutarbete, deltagande i övriga konstformers undervisning och kurser, projekthelheter och utställningar. Temastudiernas teman, innehåll, omfattning och målgrupper bestäms årligen för kommande läsår. Varje läsår ordnas temakurser i form av kortare studiehelheter till en omfattning på minst 30 h sammanlagt, så att eleven kan välja mellan flera olika alternativ. Temakurserna är åldersintegrerade och kursernas tema varierar så att elever kan välja enligt eget fördjupningsintresse. Temakursernas erbjuder ordkonst eleverna ytterligare litterära erfarenheter och referenspunkter och inspiration för sitt eget skrivande. Vissa kurser erbjuds på distans.

Exempel på temastudier i form av kortare studiehelheter

- Läger (25 h)
- Specialkurser kring genrer/stilar, t.ex dramatik (10 h)
- Fördjupning i relevant litteratur enligt nivå (5-30 h)
- Litteratur i samhället (5 h)
- Studiebesök (5 h)
- Självständiga arbeten (10 h)
- Samarbete med övriga konstskolors och konstformers undervisning och kurser (5-30 h)
- Produktion av gemensamma publikationer, antologier och utställningar (5 h)
- Ordkonstshow (20 h)
- Fördjupning i författarskap/viss litteratur, (t.ex. Harry Potter, Legenden om ögonstenen, klassiker) (5-20 h)
- Självständigt arbete, handledning samt utvärdering av det egna arbetet (20 h)

4.6. Undervisning i ordkonst för vuxna

I undervisningen i ordkonst för vuxna följs målen och det centrala innehållet i den allmänna lärokursen i ordkonst. I undervisningen beaktas den studerandes intressen, erfarenhet och utbildning. Studiehelheterna erbjuds och planeras i samråd med de studerande. Vuxenstuderande handleds i att arbeta på egen hand och att tillämpa uppgifter och kunskaper på ett självständigt sätt.

I Sydkustens ordkonstskola består utbildningen för vuxna främst av kurser och fortbildning med pedagogisk inriktning samt varierande teman, längd och innehåll. Ofta ordnas utbildningen i samarbete med andra utbildningsanordnare eller organisationer.

5. Bedömning av lärandet samt betyg

5.1. Betyg

Eleven får ett avgångsbetyg från den grundläggande konstundervisningens allmänna lärokurs efter att ha fullgjort både de gemensamma studierna och temastudierna. Det totala timantalet för slutförda studier är 500 h. Alla studiehelheter som eleven har fullgjort antecknas i avgångsbetyget. Eleverna och deras vårdnadshavare får information om de studiehelheter som eleven deltagit i eller slutfört efter varje läsår. Eleven får på begäran ett intyg över fullgjorda studiehelheter.

5.2. Bedömningens syfte och föremålen för bedömningen av den allmänna lärokursen

Bedömningens uppgift är att stödja elevernas framsteg i studierna i ordkonst och att stödja eleverna i att uppnå de mål som ställs upp för studierna. Bedömningen av studierna i ordkonst baserar sig på iakttagelser och synen på språket som en grund för skapande av stil och betydelser. Bedömningen stödjer utvecklingen av elevernas eget konstnärskap, uppställandet av egna mål och uppföljningen av framstegen i förhållande till dem. Studierna bedöms positivt och uppmuntrar eleven att lära sig. En mångsidig och fortlöpande bedömning består av olika sätt att ge respons och av olika bedömningsmetoder: eleverna får personlig respons av sin lärare och får öva sig i självvärdering och kamratvärdering. Bedömningen stödjer samtidigt elevernas förmåga att lära sig lära och utvecklingen av självreglering. Bedömningen fokuserar på elevens arbete och framsteg, inte på person. Vid bedömning och respons beaktas utvecklingen av elevernas självkänsla och positiva självbild. Eleverna kan få offentlig respons i samband med att deras arbeten presenteras. Arbetena kan presenteras i form av exempelvis utställningar, föreställningar, evenemang, publikationer och tävlingar.

Bedömningen av den allmänna lärokursen i ordkonst omfattar följande målområden

- färdigheterna i att skapa ordkonst
- färdigheterna i att tolka ordkonst
- förmågan att lära sig lära, att reflektera och att hantera en process

I de gemensamma studierna i ordkonst är syftet med den fortlöpande bedömningen att stödja övningen i de grundläggande färdigheterna i ordkonst. I bedömningen betonas särskilt färdigheterna i att skapa och tolka ordkonst samt förmågan att lära sig lära. I temastudierna i ordkonst är syftet med den fortlöpande bedömningen att stödja fördjupandet av färdigheterna i ordkonst. I bedömningen betonas förutom skapandet av ordkonst också färdigheterna i att reflektera och i att hantera en process.